

ГОДИНА I.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 76.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО.
— ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

МАКСИМ ЦРНОЈЕВИЋ.

Трагедија у 5 чинова, с певањем, написао др. Лаза Костић, за позорницу удесио А. Хаџић,
музика од А. Максимовића.

(Наставак.)

Јован Капетан.

Шта рече Иво, да ли попусти?
Да л' одби војводу господар љут,
Синовца ја ли благ се сећа стриц?

Кујунџић.

Мој пашњак хоћу силом узапћен,
И на пашњаку стоку богату,
Ни разговора нема без тога
Ни једног пса за свадбу млетачу!

Ликовић.

Да л' пушта мога сина Тодора
Из тамнице четворогодишње?

Милић.

Ја данас чекам смртну пресуду
На Тодора крвника сина мог!

Кујунџић.

Ал' ево га, јест, заиста је он!
Ма гле'те браћо, гле'те господо!
Са степена се сад баш силази!

Милић.

Јест он! Па како дивно прерушен!
На глави му је круна балшиана,
А о рамену самур-долама!
Још никад Иву тако не видех!

Кујунџић.

Нек не мисли баш он, нек не мисли,
Показаћу му, да сам јунак ја!

Јован Капетан.

Узми се на ум, Ђуро, ево га!

Иво Црнојевић улази у свечаном накиту; сви се
клањају, Кујунџић најдубље.

Иво.

Не морите суморних погледа

На чела мога сјајном накиту,
Не морите их таким теретом!
Показујем се данас пред вама
Е'о бабајка кад мртва износе
Пред синке му, пред јадну сирочад,
Под накитом најлепше славе му,
Да последњи целивају га пут.
Већ погледајте овај стари мач,
До деснице што моје дотраја,
Да скине једном љагу косовску;
Па реците да л' већма претеже
На острици му муке моје ков,
Док извојева помоћ млетачу
На косовскога нашег душмана,
Ил' већма бије српско ово вам
Са врха мача речи српске сјај,
Што Дужду дадох у замену ја?
И прије но што јунак допустим
Да на том мачу реч зарђа та,
Преживим црни српске вере срам
И латинску на Србе поругу:
Саломићу у груди своје мач,
Да својом ервљу вашу оперем,
У грудма да ми вера иструне,
У мени вера, а у вери ја!
Ја изговорих, сад изберите:
Ил' наследници клетве косовске,
Поштења српског отметничка крв,
Убице седог бранитеља свог —
Ил' та имена сад изберите,
Ил' десницом на мачу балшином,
Избавитељи вере србинске,
И косовске крвници невере!
Ја изрекох, (Дрљећи прса и пружа мач.)

А ви изберите!

Кујунџић (меће руку на мач.)

Јунаке моје, им'овину, крв,
За господара мога Ивана!

Надан (за себе.)

Што стаде већ? — И стадо реци још,
И себе самог, вођу воловом!

Милић (меће руку на мач.)

За српску слогу, за твој, Иво, глас,
На мачу срце своје пресећ'ћу!

Надан (на страни.)

Хајд' и ти говори говедару, хајд'!

Ликовић (меће руку на мач.)

И моја рука иде за срцем,
Кад речем: Иво, ево клетве на!

Мали отпочинак.

Иво.

Је л' сваки ту, је л' сваки ту ми син?
Да чекам још? — Приступи, синовче!
Приступи, ил' одступи за навек!

Јован Капетан.

И моје срце разум надјача,
Буде ли зло, шат буде патило!

Иво.

Задовољен сам, хвала јунаци!

(Клекне и дигне руке небу.)

Ох, теби хвала, клетве чувару,
Што допусти, да вероват' још смем
На твоју снагу, на промис'о твој! (Устајући).
Још мало, синци, останите још,
Још једну само пријатељску реч!
Казив'о сам вам, како изабрах,
Обилазећи јадном досетком
Судбине кивне изненадни глиб,
Младожењу у светле сватове,
На максимово место, Милоша,

Од колевке већ побру сина мог;
Не познају их још у Млецима,
Ал' нек их знаде Венеција сва,
Разазнати им нико не може
Опчинљивост једноликости те,
При којој се и родитељска свест,
Не познав лица, каткад ремети.
Па дајте мени веру, господо,
На овај мач, на своју заклетву,
Да нико не ће тајне издати
Латинима у намишљају злу!

Јован Капетан.

Срамота би се било заклетви
Јунаку српском на ту твоју реч!
Зар није доста вере у нама?
Међу нама зар има рђе те
И без клетве што б' тајну изд'о ту?
Ал' ако ти је то баш у бризи
Заклећемо на крст момчадију!

Иво.

И амин тако! Амин синовче!
Приклони чело, златна ти је реч!

(Док Иво грли синовца и остале теши и мири говори.)

Надан (за себе.)

Изљубите се тако, браћо, сви!
На сваку псовку, клетву од јутрос,
На сваки поруг један пољубац!
Не штедите страхоте заклетв,
Јер Надан не ће злата штедити,
Да пошље Дужду свог гласоношу
Ал' ко је то, што тамо долази?
Је л' Максим то? Јест, Максим заиста!
Па весника још тражим вернијег?
Ал' ево га! Па како брза, где!
Ох, брзо само, посланиче мој,
Господа те се начекаше већ!

(Наставиће се.)

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Ни бригеша.) У недељу 10. децембра приказиван је нов комад: „Ни бригеша“ лакрдија у 2 чина, по талијанском прерадио К. Трифковић.

Нона Пурило зове се главна особа овог шаљивог позоришног дела Трифковићевог. То је један старац слабог памћења, који приватизира, ваљда и што је стекао доста, да може бити без рада. Бар тако се нама виђаше из његова говора и понашања. Па како је тај човек безпослен, то је његовом синовцу Бони Пурилу лако, да га заинтересује за

своје послове, тим лакше, што се људи за туђе ствари интересују и онда, кад имају пуне руке својих послова. Разуме се да је цела ствар, која занима младога Пурила га, како ће да се ожени са својом љубавницом, коју су неке узгредне околности удале од њега. То је кћи једнога „грунтаца“, Ђурковића, који је у завади са својим братом од стрица, Симом Ђурковићем. Млади Пурило је као адвокат, пуномоћник симине парнице, и то је доста, да разгњеви на њ оца његове љубавнице.

Главни посао његовог стрица састоји се дакле у томе, да се поравнају оба парничара, јер тада по себи пада препрека, која лучи љубавника од његове љубавнице Милице. Али наш је љубавник великодушан; он хоће да е тим поравнањем и његов пријатељ Стеван, Симин син, дође до своје љубавнице, Катине, рођене сестре Миличине. Игра нам дакле још испрва обриче двоструку женидбу. Нона Пурило, будући доколан, а и вољан да помогне своме синовцу у невољи, лати се пријатне мисије да помири оба Ђурковића: али, будући слабе памети, заборави док изађе на улицу, све што му је синовац о тој ствари разложио, те поремети лица и ствари и начини праву збрку. Из тога поремећаја извире заплет овога дела и то у другом чину, јер први само казује слушаоцу status quo целе ове ствари. Али ту баш угледамо уметност нашег писца у веселој игри, што је умео првим, по себи сукопарним чином, који треба да и исприча слушаоцу више него што малени комад подноси, да повуче пажњу публике и да је одржи до краја првог чина. Ту је једна глумица, која се препоручује младом Пурилу да је за љубавницу (на позорници) препоручи; ту је један „свршени“ богослов, који би хтео да га млади адвокат протежира да дође до „рукополагања“; ту је једна не одвећ млада тетка обеју љубавница, која походи Пурилу (млађег) на крају првог чина, и која је у великој забуди, кад се когод појави, бојећи се, да „свет“ не расчује њезин tête а tête, и ако она целу ситуацију схвата само с идеалне стране. На послетку ту је један млад трговац из Славоније који тражи адвокату протекцију, да дође до „сина“ (сена) што га Ђурковић има у изобиљу. Ове особе су за писца само стафажа, за гледаоца пријатан зачин у првом акту, а за љубавнике велика досада, јер млади људи не воле да мисле нешто друго, кад су заљубљени, до на своју љубав. За то млади Пурило предаје све те „комисије“ своме стрицу и тиме се изазове поменута збрка. Јер и ако стриц Пурило носи своје памтење у бележници, он бележи само имена, почем се узда у своје памтење. („Ох, ја добро памтим!“) да ће га у згодну време потсетити на ствар, која је скопчана с тим именима. Али за пакост, памтење га изневери. Старији Ђурковић још више се његовом неударном интервенцијом разгневи, млади Пурило добија стричевим заузимањем место Милице, коју хоће. Катину коју неће. За то мора Милица на забравног стрица препоруку да пође за младог славонског трговца који тражи „сина“, а не жене, јер је има код куће. Драматичка љубавница за коју се заузео услужни стрика, добија од консисторије индорзат, да нема закона по ком би се могле глумице зајаконити, а млади кандидат парохије од управе нар. позоришта, да не потре-

бују мушких љубавница, које су још за пакост, изучиле богословију. И једва у последњој сцени реши се та цела збрка заузимањем самих странака, у присуству зачуђеног стрица и грохотом смејуће се публике. Ђурковић се насмеје као Карло XII, у последњој сцени и тај осмејак инсценира оно остало, што на крају дела задовољава публику.

Наслов „Ни бригеша“ узео је писац од стрица Пурила, који га у свакој прилици употребљује, кад му околина посумња, да је добро упамтио. Мислимо, да би се тај наслов могао заменити згоднијим, јер он нам обриче небригу, флегму, а ми налазимо у делу са свим нешто друго.

Цело дело, као што видимо, нема друге тенденције, до те, да забави и развесели публику за једно вече. Писац је њиме постигао што је хтео, јер публика ће свакад у најбољем расположењу дочекати крај. Сама замисао по томе не може нас даље занимати, и слушалац кад дочека крај и изађе из позоришта мислиће већ на друге ствари. Али у толико више занима ће га док гледа и слуша, епифаноја у заплету и у ситуацији. Писац је узео за образце Молијера и Голдонија. Први му је дао онстру сатиру, којом сузбија на позорници личне слабости појединих карактера, други лак заплет и елегантан хумор, који нас јако привлачи. Онај qui pro quo са шеширом потсетио је нас на Коцебуа, а како тај рад више нагиње на расејаност него на слабо памтење, то би без уштрба за цело дело могао изостати. Међутим и ако се у делу види студија поменутих писаца, ипак је наш писац у њему дао рачуна и модарној шаљивој игри; јер ту није као у делима старих шаљиваца једна особа и покретач рада и радник у једно, а остале саме бледе сенке около њега, које се губе као звезде кад се појави сунце, него ту свака за се ради, а уједно колорира складно рад главне особе. С тога ће — мислимо да се не варамо — и ово дело триковићево одржати достојно место у нашем репертоару.

Представа је испала у целини доста заокругло, али да би се могло рећи добро, ваља нам узети на око карактер старијег Пурила. А то ћемо учинити првом приликом, да би тиме дали нашим представљачима неке митове како би га ваљало изводити у појединостима. М.

* Ред позоришних представа морао се променити због болести и побелевања чланова. Тако су у среду 13 децембра у место „Ни бригеша“ давана ова два комада „Љубав није пала“ и „Да је мени леђи на умрети“, у суботу 16. дец. приказиваће се у место „Доне Дијане“ „Муж у клонци“ први пут и „Пркос“ а у недељу 17. децембра у место „Војничког бегунца“ „Цар Петар велики као ларџар“ и „Артаксерксес.“

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

4. ПРЕДСТАВА

У ПРЕТПЛАТИ 3.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 16. ДЕЦЕМБРА 1872.

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ

ПРВИ ПУТ:

МУЖ У КЛОПЦИ.

ШАЉИВА ИГРА У 1 РАДЊИ, С ПЕВАЊЕМ, НАПИСАО ЛЕОПОЛДО СТАВЛО, ПРЕВЕО МИЛАН ЈОСИЋ,
МУЗИКА ОД А. МИЛЧИНСКОГ.

О С О Б Е :

Хектор Дириво, богаташ . . .	Недељковић.	Жан, слуга му	Рашић.
Лујза, његова жена	Ј. Сајевићка.	Жоржета, собарица	Л. Хаџићева.

Збива се у Паризу у диривовљевој кући.

ПРЕ ТОГА:

П Р К О С.

ШАЉИВА ИГРА У 1 РАДЊИ, С ПЕВАЊЕМ, ЗА СРПСКУ ПОЗОРИШНИЦУ УДЕСИО ДР. Ј. АНДРЕЈЕВИЋ,
МУЗИКА ОД А. МАКСИМОВИЋА.

О С О Б Е :

Селаковић, богаташ	Соколовић.	Која, муж јој	Сајевић.
Ката, жена му	Ј. Поповићева.	Милан	Рашић.
Јелка, бћи им	Л. Хаџићева.	Сока	у служби којиној

Збива се у којиној кући.

Г. Ј. Сајевићка и А. Сајевић, чланови народног позоришта у Загребу као гости. —
Г. А. Сајевић певаће у „Пркосу“ као Која и ове две уметнуте песме: 1. „Предиво је
прела,“ од В. Лисинског, и 2. „Каква је то сласт,“ од И. Зајца.

У недељу 17. децембра: „ЦАР ПЕТАР ВЕЛИКИ КАО ЛАЂАР.“ Шаљива игра у 2 чина,
с певањем, с француског превео М. И. Стојановић. — Пре тога: „АРТАКСЕРКСЕС.“ Ла-
крдија у 1 радњи, с певањем, за срп. позоришницу удедио С. Рајковић музика од А. Миочинског.

БОЛУЈУ: Л. ТЕЛЕЧКИ, Н. ЗОРИЋ.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.